

सालिक छैन, भानुचोक छ...

काठमाण्डु । नेपाली भाषा र साहित्यका आधिकारी भानुभक्त आचार्यको ११०औं जन्मजयन्तीका अवसरमा उहाँले नेपाली भाषा र साहित्यको उन्नयनमा पुच्याउनुभएको योगदानका विविध पक्षको स्मरण गर्दै चर्चा गरिएको छ । मोडेन कन्या मर्टिल कलेज, भैमसेन गोला, बासेकले शुक्रबार अयोजना भानुजयन्ती कार्यक्रममा इन्हासाथिरु, साहित्यकार, प्राच्यापक र छात्राहरूले भानुभेद नेपाली साहित्यको श्रृङ्खिमा पुच्याएको योगदानबाटे कविता र मुक्तकामार्फत उजागर गर्दै उन्नाई प्रेणा दिने धाँसीको समेत स्मरण गरे ।

सो अवसरमा वरिष्ठ साहित्यिक पत्रकार रोचक धिमिरेले भानु आफूले शुक्रबारको ज्ञानलाई रचनामार्फत उजागर गरेको कारण शुक्रबार संसारका कुनाकाकामा पुनर सफल भएको बताउनुभयो । उहाँले भानुभयो, “भानुको योगदानलाई औपचारिक रूपमा चिनाउन काम दार्तिलडाट भएकामा त्वस्को धेरैपछि मात्र नेपालमा जयन्ती मनाउन सुख गरिएको हो ।”

उहाँहरूले विदेशमा भानुका धेरै सालिक र स्मारक भए पनि यहाँ भएका भेने तोडाकोड गरिएकामा दुखेसो पोखुभयो । सालिक नष्ट गरिए पनि अझे जनकपुरलाग्यत करितप थ्यान विशेषको नाम भानुचोकबाट परिचित छ । पृथ्वीनारायण शाहको दुकानकुमा विभाजित नेपाललाई एकीकरण गर्ने अधिनायनलाई भानुभक्तले भासा

जनकपुरधाम स्थित भानु चोकमा मधेश आन्दोलनको क्रममा भानुभक्तको शालिक भक्तिएकाले जनकपुरधाम उप महानगरपालिकाले निर्माण गर्न लागेको भानु स्मारक स्थानीय युवाहरूको विशेष पालियो शिलालायास गरियो तर निर्माण कार्य शुरू हुन सकेन् । उप-महानगरपालिकाको बजेटमा निर्माण हुन लागेको सो शालिक निर्माणकालागि बनाइएको उपभोक्ता समितिले एक किस्त रकम लिएर राजिनामा गरेपछि लथालिङ गरेको छ ।

तस्विर : संजय दुडे

र साहित्यका माध्यमबाट पूर्णता दिएजस्तै भानुके योगदानका दिन उभयो धेरै नेपालीजनते विश्वका एक सय रुचाइएका शब्द र लय टिपे लेखिएको ‘रामायण’ले नेपालीलाई भासागत रूपमा एकीकरण गर्न सफल भएको हो ।

इतिहासिविद प्रा दिनशराज पतले समाना राज्यमध्ये सैबैन्दन कमजोर गोरखाका राजा पृथ्वीनारायणले राज्यविसरार गरी भैगोलिक एकीकरणको भाव

कारण अहिले विश्वका एक सय ९० भन्दा बढी मुलुकमा नेपाली भाषा पनि पुकोकामा गौरव प्रकट गर्नुभयो ।

दायित्व वाइमय प्रतिष्ठान नेपालका अध्यक्ष रामप्रसाद पतले नेपाली जाति विश्वका जुन कुनामा पुगो क्छ त्यहाँ भानुभक्त पनि पुछ्न भने मान्यता रहेको बताउनुभयो । उहाँले

भूतानी शरणार्थी प्रकरणमा निर्णय गर्ने प्रधानमन्त्रीलाई समारियोसु : सांसद सिंह

दुडे समाचारदाता

काठमाण्डु । स्वतन्त्र सांसद अमेरेशकुमार सिंहले नकली शरणार्थी प्रकरणमा निर्णय गर्नेलाई नसमातिएको भद्रै सरकारमात्र प्रस उठाएको क्छ । उन्हें मन्त्रीप्रियदेवबाट निर्णय गर्ने प्रधानमन्त्रीलाई समाल्पुर्ने बताउनुभयो ।

शुक्रबार प्रतिनिधिसभाको बैठकमा बोल्दै उन्हें सदैश सर्पाको अडियो सोही व्यक्तिको रहेको भेर प्रहरीले प्राणाणि गरेपनि त्यसमा किन कारबाही गरिएन भद्रै प्रश्न गरे ।

उन्हें शरादा प्रसाद त्रिताल अयोगीको प्रतिवेदन रहेको बताउन्नै सोचीको लागि क्याही नहुने बताए ।

दुई दिनसम्म चल्ने कायञ्चनमा प्रदेश सरकारले हालसम्म बनाएका विषयमा छलफल तथा अन्तर्क्रिया गर्ने कायञ्चन रहेको बताउनुभयो ।

उन्हें भने त्यसमा नेताहरूको नाम छ, त्यसकार त्रिताल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएन । त्यसको बाबजुतपन अर्को छानबिन समिति

गठन भएको थियो पूर्व न्यायाधीश

मोहनप्रसाद भद्रार्थीको अध्यक्षतामा ।

त्यसले पनि भूमिसुधार मन्त्रालयमा ३३ त्वार प्रतिवेदन दिएको छ । सबै

ठाउंगा तेतोहरूको संलग्नतामा सरकारी

जग्गा र गुरुको जग्गा मिर्चिलाई भनेको छ र त्यो रिपोर्टलाई पनि कार्पेटमुनी

लुकाइएको छ । साँचै सरकार

भ्राताचारीवरहरू स्वेदनशील छ भने जिति अध्यन खोज भएको छ, ति

रिपोर्टहरू सार्वजनिक गरेस् । कि

सभापुरुषबाट लिलै होस, ये यो

सदकको सबै सांसदहरूलाई त्यो रिपोर्ट

दिन्दूँ तुवै रिपोर्ट मसंग छ ।

सकारात्मक रिपोर्ट फैसल लाग्यो भने रिपोर्ट सार्वजनिक नार्मे प्रवृत्ति

मौलाउंदै जाने उन्हें बताए ।

नेपालमा सानालाई ऐन र दूलालाई

चैनको अवस्था रहेको बताउन्नै निर्णय प्रक्रियामा सम्भागी हुनेलाई

कारबाही गर्न उन्हें आग्रह गरे ।

सांसद सेवा प्रदान गर्न मद्दत गर्नेछा

गर्दै, सीजीका उपाध्यक्ष एससी

प्रतिबद्धतालाई प्रदर्शन गर्नेछ ।

कम्पनीका सहकार्यलाई प्रदर्शन गर्ने

बजेटअनुसार सौदिक नीति आए आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य प्राप्त हुन्छ : अध्यक्ष अग्रवाल

मुलुकको अर्थतन्त्रमा अझै पनि सुधार हुन सकेको छैन । राजस्व सङ्कलन कम हुँदा सरकारी खाता घाटामा गएको अवस्था छ । सरकारले भने अर्थतन्त्रको यो अवस्था सुधारका लागि बजेटले बाटो समातेको र मौद्रिक नीतिबाट त्यसलाई थप अगाडि बढाउने दाबी गर्दै आएको छ । चालु आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमा कर्जा वृद्धिदर घटाइएको, विभिन्न उपकरणमार्फत कर्जा प्रवाहलाई रोक्ने नीति लिइएको, आयात रोक्ने नीति लिइएकाले आर्थिक गतिविधि चलायमान हुन नसकेको र आर्थिक वृद्धिदर कम भएको निजी क्षेत्रको टिप्पणी छ । बैंकिङ प्रणालीमा पर्याप्त तरलता हुँदा पनि कर्जा प्रवाह हुन नसकेको अवस्था छ भने व्यावसायीहरू पनि कर्जा लिन इच्छुक देखिएका छैनन् । यसैबीच सरकारले अर्थतन्त्र सुधारको लक्ष्यसहित ल्याएको वार्षिक बजेट संसदका दुवै सदनबाट पारित भइ कार्यान्वयनको बाटो खुलेको छ । अब धेरैको पर्खाइ नेपाल राष्ट्र बैंकले ल्याउने मौद्रिक नीतिमा केन्द्रित देखिन्छ । मौद्रिक नीतिले लिने नीतिअनुसार अब कसरी अगाडि बढ्ने भन्नेमा व्यवसायीहरू छन् । नेपालको अर्थतन्त्र, बजेट, लगानीका सम्भावनाहरू र मौद्रिक नीतिसँग सम्बन्धित रहेर नेपाल उद्योग परिसङ्गका नवनिर्वाचित अध्यक्ष राजेशकुमार अग्रवालसँग गरिएको कुराकानीको सम्पादित अंश :

- हाम्रो अर्थतन्त्र अझै पनि सहज अवस्थामा छैन ।
  - अहिले पनि सरकारी खाता करिब रु एक खर्बले घाटामा छ ।
  - निषिद्ध कर्जा बढिरहेका बेलामा थप कर्जा बिस्तार गरेर निषिद्ध कर्जा बढाउन नस्खोजेको देखिन्छ ।
  - हामीले मौद्रिक नीति पर्ख र हेरको अवस्थामा बसेको पनि त्यही कारणले हो ।
  - मौद्रिक नीतिमा काउन्टर साइकिलिकल बफर लागू गर्ने विषय, स्थानीय तहका खातामा रहेको रकम निक्षेपमा ६० प्रतिशतसम्म विषय हेर्न खाजिएको छ ।
  - सरकारले पनि यस अभियानको अपनात्व ग्रहण गरिसकेको छ भने उद्योग मञ्चालयसंग पनि कार्यान्वयनका लागि समर्वय भइरहेको छ ।
  - पछिल्लो समय निजी क्षेत्रलाई पटक-पटक प्रयास भइरहेको छ ।

प्र. एक तर्फादि मात्रे नेपालको अर्थतन्त्र श्रीलंकाको बाटोमा जाँदैछ भनेर निकै टिकाटियणी गरिएको थियो । शुक्रबारका दिनमा अर्थतन्त्रका केही सूचकहरू सकारात्मक देखिएका छन् । यद्यपि आर्थिक सङ्कटको समाधान अगाउँ समाधान भएको छैन भनिए आइएको छ । तपाईंको विश्लेषणमा अहिलेको अर्थतन्त्र कैन अवस्थामा छ ?

-हाप्पो अर्थतन्त्र अझै पनि सहज अवस्थामा छैन । एक वर्ष अधिरेमिट्यान्स कम भएकाले विदेशी मुद्रा सञ्चितिमा चाप परेको थियो भने अहिले रेमिट्यान्स बढेकाले पनि विदेशी मुद्रा सञ्चित राप्पो अवस्थामा छ । समग्रमा हर्दौ बाट्यरूपमा हामी सहज अवस्थामा भए पनि आन्तरिक रूपमा समस्या हाटिसकेको छैन । एक वर्ष अगाडि आयातमा रोक लगाउँदाको असर यतिबेला राजस्व सङ्कलनमा देखिएको छ । आयात कम भएपछि माग पनि घट्यो । राजस्व कम हुँदा पुँजीगत खर्च गर्न सक्ने अवस्था छैन । सङ्कलन भएको राजस्वले चालु खर्च मात्रै धान्न सक्ने अवस्था छ । अहिले पनि सरकारी खाता करिब रु एक खर्बले घाटामा छ । तत्कालीन समयमा मुद्रास्फीति कम गर्नेका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले कडाइ गर्ने नीति लिएको थियो । कोरोनापछि दियएका सुविधा पनि फिर्ता लिइयो । केन्द्रीय बैंकले ब्याजदर बढाउने, रिफाइनान्सिङ्को सुविधा हटाउने खालको नीति लिइयो । घरजग्गाको कारोबारलगायतका धौरे क्षेत्रमा एकैपटक कडाइका नीति लिइयो । जसले गर्दा अर्थतन्त्रमा समस्या देरिखएको हो । शुक्रबाराका दिनमा पनि बजारमा माग बढन सकेको छैन भने ब्याज पनि अझै घट्न नसकेको अवस्था छ । बाट्य क्षेत्रमा सहज अवस्था भए आन्तरिक रूपमा सहज अवस्थामा अझै पनि पुन सकेका हैंन् ।

प्र. बैकिड प्रणालीमा पर्याप्त तरलताको अवस्था छ । सिडी रेसियो (कर्जा निक्षेप अनुपात) ८२ प्रतिशतमन्दा तल भारिसकेको छ । अन्तर्राहैक ल्याजदर एक प्रतिशतमन्दा पनि कम छ । कर्जाको वृद्धिदर चार प्रतिशत पनि पुग्न सकेको छैन । यस्तो अवस्थामा कर्जा प्रवाह किन नभएको हो ? के ट्यातसारीले तौदिक तीति है कत्तेर ब्सेको हो ?

-कोरोना महामारीको समयमा बैंकिंड प्रणालीमा अधिक तरलता भएपछि नेपाल राष्ट्र बैंकले आव २०७८/७९ मा निजी क्षेत्रार्फ जाने कर्जा बिस्तार १३ प्रतिशत हुने लक्ष्य लिएको थियो । तर चालु आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमा राष्ट्र बैंकले नै १२ दशमलव छ प्रतिशतको कर्जा बिस्तारको लक्ष्य लियो । यद्यपि अन्य उपकरणहरूबाट भने कर्जा प्रवाहलाई चारदेखि पाँच प्रतिशतमै रोक्ने नीति लिएको देखिन्छ । जसका कारणले हालसम्म चार प्रतिशत पनि कर्जाको वृद्धिदर भएको छैन । चालु आवको मौद्रिक नीतिमा घरजग्गामा लोन टु भ्यालु रेसियो कम गरियो, शेयर कर्जामा वेटेड रिस्क बढाइयो र चालु कर्जा मार्गदर्शनलगायतका नीतिले कर्जाको वृद्धिदर चार प्रतिशतकै हाराहारीमा सीमित होस् भने नै चाहेको देखिन्छ । कर्जा बिस्तार अत्यन्तै कमजोर हुनुको नितजा अहिलो कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा देखिएको छ । पछल्लो तीन त्रैमासमा नकारात्मक भइसकेको छ । जसले गर्दा चालु आवमा दुई प्रतिशतको मात्रा वृद्धिदर हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । गत वर्ष वार्षिक बजेटले लिएको लक्ष्यलाई सहयोग गर्ने गरी राष्ट्र बैंकको मौद्रिक नीति नआएकाले अहिले समस्या

कर्जा प्रवाहमा रुचि देखाएका छैनन् । निष्क्रिय कर्जा बढिरहेका बेलामा थप कर्जा बिस्तार गरेर निष्क्रिय कर्जा बढाउन नखोजेको देखिन्छ । साथै मौद्रिक नीतिमा काउन्टर साइकिलिकल बफर लागू गर्ने विषय, स्थानीय तहका खातामा रहेको रकम निक्षेपमा ६० प्रतिशतसम्म विषय हेर्न खाजिएको छ । साथै एनपीए बढाई जाँदा क्यापिटल एड्युकेसीका कारण पनि अहिले कर्जा प्रवाह हुन नसकदा अधिक तरलाताको अवस्था देखिएको हो । एनपीए बढादा प्रार्थिजनिङ पनि बढाउनुपर्ने हुने भएकाले सबैते मौद्रिक नीति कुरेको हुनसकछ । साथै व्यापारीले पनि माग नै नभएको अवस्थामा थप कर्जा लिएर काम गर्न नचाहेको अवस्था छ ।

प्र. यहाँहरूले नै आगामी आर्थिक वर्षको पूँजीगत खर्च घटाइएको भन्दै टिप्पणी गर्नुभयो । यायपि बजेटमा परिसंघले दिएका धेरै सुभात सम्बोधन गरेको पनि बताउनुभयो । सरकारले आगामी आवामा बजेटभार्फत ६ प्रतिशतको आर्थिक

-सरकारले बोलेका नीतिहरू पूर्णरूपमा लागू गर्ने हो भने सम्भव नहुने भन्ने छैन । तर त्यसका लागि अन्य पक्ष महत्वपूर्ण हुँच्न् । त्यसका लागि सोही अनुसारको लगानी आवश्यक पर्छ । कर्जाको वृद्धिदर न्यूनतम १२ देरिख १५ प्रतिशतसम्म हुन जरूरी छ । चालु आवामा कर्जा वृद्धिदर चार प्रतिशत हुँदा आर्थिक वृद्धिदर दुई प्रतिशतको हागाहारीमा छ । यसहिसाबले पनि कम्तीमा १२ प्रतिशत वृद्धिदरको लक्ष्य आवश्यक छ । बजेटले छ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य र मुद्रास्फीति छ दशमलव पाँच प्रतिशतको सीमामा राख्ने भनिसकेको अवस्थामा सोही अनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकले मौद्रिक नीति त्यायो भने आर्थिक वृद्धिदरको लक्ष्य हासिल गर्न गाहा पर्दैन । हामीले मौद्रिक नीति पर्ख र हेरको अवस्थामा बसेको पनि त्यही कारणले हो । सरकारले बजेटमार्फत लिएका लक्ष्य प्राप्तिका लागि अनुकूल देखि दैर्घ्य दिएको छ ।

હુન ગરા માદ્રિક નાત લ્યાઉછ વા લ્યાઉદન ભન વષય મ

प्र. मौद्रिक नीतिमा यहाँहरूको अपेक्षा के छ ?
-पहिलो विषय मौद्रिक नीतिले कर्जावृद्धिदरको लक्ष्य कम्तीमा १२ प्रतिशतको लिनुपर्छ भन्ने हो । नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार जेठ महिनामा मुद्रास्फीति सीमाखित्रै आइसकेको छ । भारतमा पनि मुद्रास्फीति ६ प्रतिशतभन्दा कम भइसकेको छ । अब मुद्रास्फीति घट्टो क्रममा रहेकाले राष्ट्र बैंकले चालु आवमा लिएका नीति राख्नु पढैन बरु आगामी आवमा खुकुलो बनाउनुपर्छ भन्ने हाप्रो माग हो । घरजग्गा, शेयर बजारलाई नियन्त्रण गर्नुअघि पनि त्यसको फाइदा मूल्यांकन गर्नु जरूरी हुन्छ । कर्ज बिस्तार बढाउँदा अनुत्पादक क्षेत्रमा जान्छ कि भन्ने चिन्ता हो भने बैंकहरूलाई निर्देशन दिएर काम गर्न सकिन्छ । घरजग्गा कारोबारमा 'लोन डु भ्यालु' रेसियो घटाइएको र कित्ताकाट पनि रोकिएको अवस्था छ भने

सहकारीमा समस्या आउनुमा पनि एउटा कारण यो पनि हो । बजारका चलायामान बनाउनका लागि पक्कै पनि घरजग्गा र शेयर बजारका लागि पर्नि केही दवापाल खाल्नसे भीति दवापालार्ह ।

प्र. चालु आवमा राजस्व सङ्कलन कम भइरहेको छ
जसकारण पूँजीगत सर्व हुन सकेको छैन । यस्तो अवस्थामा
लगानीका लागि पूँजी कहाँबाट ल्याउने र लगानीका लागि
को कस्ता श्रेष्ठ सञ्चालन कस्ता मैत्र ?

क कस्ता क्षत्रि सम्भावना कस्ता हन् ?
 -सरकारसंग पुँजीगत खर्च गर्नसक्ने पैसा छैन भने पब्लिक प्राइभेट पार्टनरसिपमा जान सकिन्छ । निश्चित वर्षसम्म कम्पनीले सञ्चालन गरेर त्यसपछि सरकारका नाममा आउँछ । यसले विकासको काम पनि हुन्ने रोजगारी सिर्जना पनि हुन्छ । अर्थात्न चलायमान हुन्छ । एउटा माझ आयोजना बनाउँदा त्यसले धेरै क्षेत्रमा फरक पार्छ । विकास गर्दा परिपूर्वाधार निर्माण निकै महत्वपूर्ण हुन्छ । पूर्वाधार निर्माणले आन्तरिक उद्योग

पनि चलायामान हुन्छन् । अहिले जलविद्युतमा ठूलो लगानीको सम्भावन छ । केही आयोजनामा भारतीय लगानी आउनका लागि सम्भोता परिभणको छ । सरकारले भारत सरकारसमक्ष आगामी १० वर्षमा १० हजार मेगावाट विद्युत व्यापारका लागि सम्भोता पनि गरिसकेको छ । त्यसबाहेक विदेशी लगानी त्याउनका लागि कुन क्षेत्रमा ल्याउने भनेमा अर्थ राख्छ तर त्यसका लागि नीतिगत स्थिरता आवश्यक हुन्छ । नीति नै स्थिर भए भने विदेशी लगानी आउदैन । त्यसबाहेक ऐन नियम पनि पारदर्शी हुन्नी जरुरी छ । समय सापेक्ष संशोधन हुनु जरुरी छ । निजी क्षेत्र त्रिसित भएको

प्र. परिसङ्गले सुरु गरेका भेक इन नेपाल अभियान स्कूल नेपाल अभियान स्टार्टअप फेस्टलगारातलाई कसर्व अवस्थामा निजी क्षेत्रको मनोबल बढाउनु आवश्यक छ ।

ਇਕਲ ਨਪਾਲ ਆਮਯਾਨ, ਸਟਾਟਅਪ ਫਰਟਲਗਾਯਤਲਾਈ ਕਸਰ ਪ੍ਰਮਾਵਕਾਰੀ ਰੂਪਮਾ ਅਗਡਿ ਬਦਾਉਨੁਹਣਛ ਰ ਸਮਗਰਮਾ ਤਪਾਈਕੀ ਤੋਂ ਤੋਂ ਤੋਂ

-मेक इन नेपाल हाम्रो 'फ्ल्यागसिप' कार्यक्रम हो । यसलाई परिसंघले दीर्घकालसम्म सञ्चालन गर्ने गरी अधिक बढाइएको हो । यसका लागि रिसर्च गरेर नौ वटा पिलर पहिचान गरी सुरुआत गरिएको हो उद्योग स्थापनाको वातावरण कसरी बनाउने भन्ने हिसाबले पनि काम भइरहेको छ । आयात प्रतिस्थापनको लक्ष्यसँगै नियोत प्रबर्द्धन गराई गुणस्तरीय उत्पादन गराई भन्ने हिसाबले योजनाका साथ अगाडि बढाएको छौं । पछिल्लो तीन वर्षमा राम्रो काम भइरहेको छ । सरकारले पनि यस अभियानको अपनवट ग्रहण गरिसकेको छ भने उद्योग मन्त्रालयसँग पनि कार्यान्वयनका लागि समन्वय भइरहेको छ । हाम्रा धेरै कानूनहरू ३० देखि ५० वर्षसम्म पुराना छन् । तत्कालीन सम्यग्या नियन्त्रण गर्ने हिसाबले कानूनहरू निर्माण भएका थिए भने अब कानूनमै नियन्त्रणका साटो प्रोत्साहन गर्ने भन्ने राख्न भनिएको छ । यदि यसो गर्न सकियो भए तो यसो गर्ने अवसर भएको छ ।

सरकारले बोलेका नीतिहरू
पूर्णरूपमा लागू गर्ने हो भने
सरभव नहुने भन्ने छैन । तर
त्यसका लागि अन्य पक्ष महत्वपूर्ण
हुन्छन् । त्यसका लागि सोही
अनुसारको लगानी आवश्यक पर्छ ।
कर्जाको वृद्धिदर न्यूनतम १२ देखि
१५ प्रतिशतसरम हुन जरुरी छ । चालु
आवमा कर्जा वृद्धिदर चार प्रतिशत
हुँदा आर्थिक वृद्धिदर दुई प्रतिशतको
हाराहारीमा छ । यसहिसाबले पनि
कर्तीमा १२ प्रतिशत वृद्धिदरको लक्ष्य
आवश्यक छ ।

प्र. मन्दीरा रहेको अर्थतन्त्र उकास्नका लागि याहाँहरूले सरकार समक्ष रिबुटिङ नेपिलज इकोनोमी अवधारणा पेस गर्नुभयो । यसबाट के अपेक्षा गर्नुभएको छ ?

-हामीले अधि सारेको रिब्लिट नेपिंज इकोनोमीमा भएको धैरे विषय नीतिसँग सम्बन्धित छन् । जस्तै विद्युत उत्पादन, वितरण र नियमनका लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई टुक्राउपुर्ण भन्ने हाम्रो माग हो । नियमन गर्ने, विद्युत उत्पादन गर्ने र व्यापार गर्ने छुट्टिछुट्टि निकाय चाहिन्छ । यो धैरे परिलेदेखि कुरा उठे पनि केही काम पनि भएको जस्तो लाग्छ । अहिले जलविद्युत आयोजनाहरू पीपीए नभएको भदौ बसेका छन् । अब बीठुबीमा पनि जान सकिन्छ । मेरो उद्योगमा विद्युत आवश्यक भए सोफै पनि खरिद गर्न पाउनुपर्छ भन्ने हाम्रो माग हो । त्यसबाहक नेपालमा आइटीको पनि ढूलो सम्भावना छ । यसमा पनि आउटसोर्सिङ गर्नका लागि काम गर्न सकिन्छ । अर्को पर्यटनको क्षेत्रमा पनि काम गर्न सकिन्छ । निजी क्षेत्रबाट पर्यटन क्षेत्रमा काम भझर्नेको छ । अर्को कृषिलाई

उद्योगमा लगानी बढाउदै निर्यात गर्ने गरी काम गनुपछे भन्ने लाग्छ

प्र. मेक इन नेपाल अभियान कुन अवस्थामा छ ?

-यस अभियानमा सरकारसँग सहकार्य भइरहेको छ । सचेतनाको अभियान पनि चलाइरहेका छौं । स्वदेशी उत्पादन प्रयोग गर्नका लागि अभियान नै चलाएका छौं । हालसम्म हामीसँग आबद्ध १०७ उद्योगका उत्पादनमा मेक इन नेपालको लोगो देखु सकिनेछ । सदस्य बन्नका लागि पनि नियमन बनाएका छौं । काठमाडौंका साथै प्रदेशस्तरमा पनि यसको

प्र. नेपालबाट भारतमा सिमेन्ट निर्यात हुन थालेको छ ।

तर यो अहिले निकै कम छ । सुरुआती प्रतिक्रिया कस्तो पाउनुभएको र सम्भावना कै छ ?

-भारतमा सिमेन्ट निर्यातको यो पहिलो वर्ष हो । पहिलो वर्षको १० महिनामा ७० करोडभन्दा बढीको कारोबार भइसकेको छ । अहिले तीन वटा उद्योगले मात्र सिमेन्टको सुरुआत गरेको अवस्था छ । तर सबै उद्योगले निर्यात सुरु गर्न हो भने रु ६ खर्चको कारोबार गर्न सकिन्छ । फेरि हाम्रा लागि भारत नयाँ बजार हो । त्यहाँका प्रडक्टबीचको प्रतिष्पर्धा पनि गर्नुपर्छ । विदेशी बजार भएकाले उद्योग पनि दिन सबै अवस्था छैन । अहिले सुरुआत गायो भएको

प्र. ललिता निवास जग्गा हिनामिना प्रकरणमा त्यतसारी मीनबहादुर गुरुड पत्राउ परेको विरोधमा निजी क्षेत्राका त्यतसारीहुङ प्रकाश द्वारा दिएको छ।

-पहिल्लो समय निजी क्षेत्रलाई पटक-पटक प्रयास भइरहेको छ । हामीले उहाँको घटनामा मात्र भेनेको होइन । समग्रमा निजी क्षेत्रलाई आक्रमण भएको महसुस गरेका हैं । फेरि पक्ताउ गरिहाल्लुपर्ने अवस्था पनि होइन । कसैको पनि साधारण रिसिडीबिमा पनि जाहेरी दिने र पक्ताउ गर्ने काम भइरहेको छ । कानून कार्यान्वयनमा हाम्रो विमती छैन तर पक्ताउ गरिहाल्लुपर्ने अवस्था छ वा छैन हेरिएपर्छ भन्ने हो । सरकारले आफ्नो काम गरोस त्यसमा हाम्रो कुनै पनि विरोध छैन । तर यसको ठूलो लगानी गरेर बसेको मान्छे भागिहाल्छ भन्ने हुँदैन, यसप्रकारका घटनामा बैकबाट लिएको त्रण पनि समस्यामा पर्न सक्छ । थुनामै

